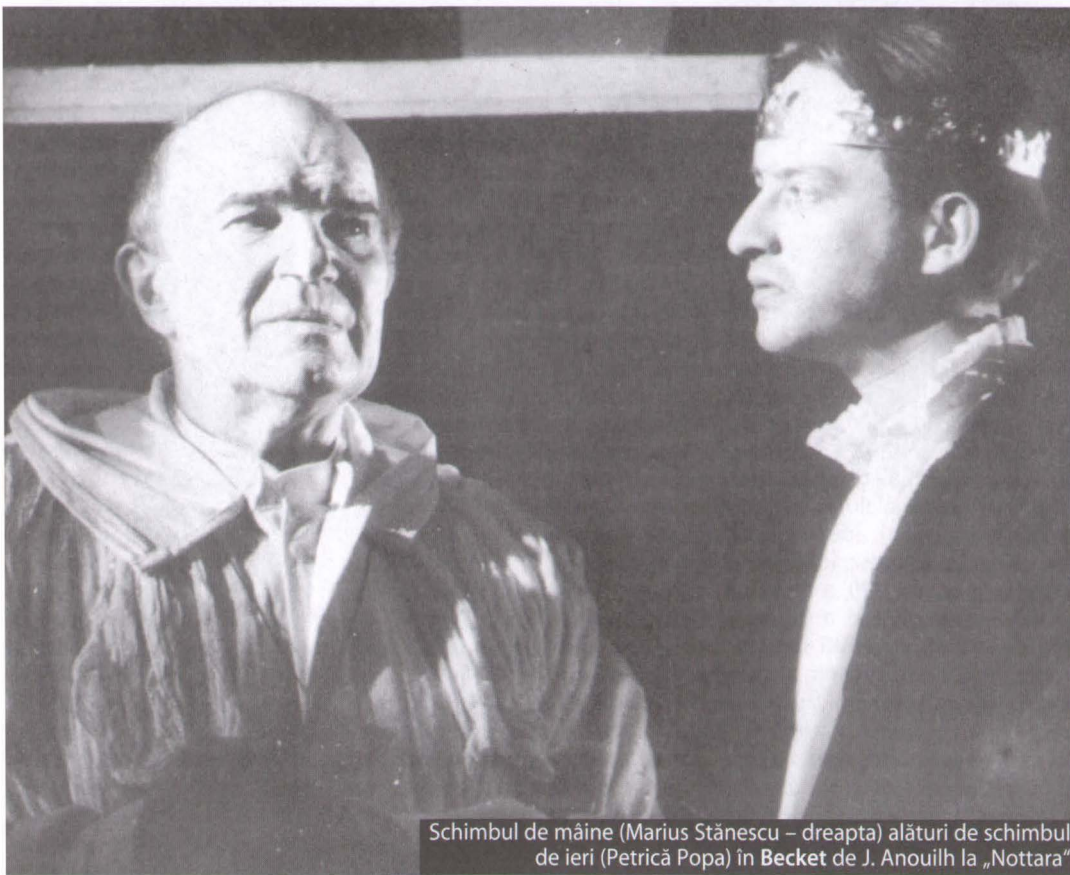

Ce face azi schimbul de mâine

Schimbul de mâine (Marius Stănescu – dreapta) alături de schimbul de ieri (Petrică Popa) în *Becket* de J. Anouilh la „Nottara”

Totul a început într-o seară, în discuția purtată, după premieră, cu tinerii actori ai Teatrului Tineretului din Piatra Neamț.

Pe chipul artiștilor, dar și în vorbele lor, se putea ghici un straniu amestec de entuziasm (specific oricărui început) și dezamăgire. Erau fericiți că joacă într-un teatru mai activ decât multe altele, că sunt văzuți de către cronicari, că, uneori, vin cu spectacolele lor în București, însă triști din cauza lipsurilor materiale care-i împiedică să trăiască măcar decent. Stau înghesuiți în locuințe de serviciu, mai rău decât în timpul școlii. Nu-i de vină directorul! Dimpotrivă, la Piatra Neamț existența unor astfel de apartamente îi scutește pe unii de plata chiriei, care ar complica și mai mult lucrurile. Am mai aflat cu acest prilej că unul dintre absolvenții de anul trecut ai UATC, Constantin Lupescu, debutant, are un salariu net de 600 000 de lei. Din care, după ce i se scad cheltuielile de întreținere, rămâne cu 400 000 pentru trai. Nu beneficiază de nici un sprijin din partea familiei, pentru simplul motiv că nu are decât un frate șomer și o bunică pensionară (pe deasupra, și bolnavă). Este un caz disperat. Dar nu e singurul. Directorul teatrului, Corneliu-Dan Borcia, ne-a explicat că legea nu permite ca un tânăr abia ieșit de pe băncile facultății și care nu a mai lucrat înainte să aibă (vreme de șase luni) o leafă mai mare de 800 000 de lei. Brut! E o regulă pe care trebuie să o respecte toate teatrele. Ne-a tulburat atât de mult această poveste încât am simțit nevoia să mergem mai departe, dorind să vedem cum trăiesc și gândesc „cei de mâine”. Iată ce am putut afla după o anchetă relativ sumară.

Arta nu ține de foame

Salariile actorilor intervievați (cu o singură excepție, Liviu Timuș, toți sunt absolvenți din ultimul deceniu) se situează undeva între 600 000 și 1 800 000 de lei, net (ultima sumă cuprinzând și salariul de merit). Ei spun că acești bani nu le ajung nici măcar pentru o viață decentă, „darămite pentru a-ți cumpăra cărți, reviste, videocasete, pentru a călători ca să poți vedea ce se întâmplă prin alte părți - cum, de fapt, ar fi nevoie, dacă îți respecti cu adevărat profesia” (Liviu Timuș). „Eu câștig (în teatru) cam 50 000 de lei pe zi. Din aceștia trebuie să trăiesc. Nu mai pun la socoteală faptul că tot din ei mai plătesc întreținerea, lumina, telefonul, îmi cumpăr haine. Este unul dintre motivele pentru care, în vremea din urmă, nu se mai nasc vedete. Nu e bine ca artiștii să fie văzuți pe stradă prost îmbrăcați, să circule cu metroul, să se înghesuie în tramvai. Noi coborâm din troleibuz și apoi jucăm rolul unui rege. Dispare toată vraja” (Marius Stănescu).

Lipsa banilor îi face pe mulți actori ai teatrelor din țară să „migreze” spre Capitală: „Am plecat din Piatra Neamț spre București, cum alții, în America, se duc spre Hoolywood. În Capitală mai poți prinde o figurație. O zi de filmare mă face fericit. Mă mulțumesc cu atât și sper că va urma alta. Fac teatru de plăcere și filmez pentru bani” (Mihai Danu).

E adevărat că sunt și câțiva actori care au depășit greutățile de ordin material, fie angajându-se la vreo televiziune (ca prezentatori ai unor emisiuni sau ca realizatori ai unor spectacole de divertisment), fie făcând filme. Spraviețuiesc într-o societate de consum, unde arta nu ține de foame, și cred că nu e deloc umilitor să faci ceva destul de apropiat teatrului: „Am simțit, desigur, nevoia unor compensații de ordin material, mai ales că nu am făcut până acum în teatru ceva care să mă solicite la maximum și care să-mi consolideze cariera. Mai este ceva: noi ajungem la televiziune și

pentru că industria cinematografică aproape că nu mai există. În Occident poți juca în filme comerciale pentru a te face cunoscut și pentru a câștiga mai mulți bani. Aici, eu consider că televiziunea mi-a creat o imagine" (Mihai Călin). "Sunt alții care spală vase sau conduc taxiuri. Prin intermediul grupului «Vouă», noi ne-am așezat în imediata vecinătate a teatrului. Mai mult, pot lucra în continuare cu profesorul meu, Gelu Colceag, și cu asistentul meu, Radu Gabriel. Într-un fel, socotesc că îmi continui studiile. Muncesc la fel de serios ca și în teatru. Sigur că, dacă am fi avut salarii decente, aparițiile noastre de grup ar fi fost mai puține și mai riguros construite, mai îngrijit realizate" (Marius Florea Vizante). "Fiecare actor va trebui să mai facă ceva în afară de teatru pentru a supraviețui. Economia de piață o impune. Depinde, însă, ce alegi să faci și cum. Pe noi, grupul «Vouă» ne ajută să ne menținem în priză. Căutăm texte interesante, muncim pe brânci" (Cristian Crețu).

La întrebarea: **Nu cumva munca în televiziune vă poate perverti?**, cele mai multe răspunsuri au fost de felul: "Ne străduim din răsputeri să ne păstrăm cumpătul" (Marius Florea Vizante); "Și da, și nu. Dar asta ține de mentalitatea fiecăruia. Poți împlini foarte bine și una, și alta câtă vreme nu amesteci lucrurile. Dacă tu reușești să faci asta, și publicul va dori să te vadă într-o ipostază sau alta" (Cristian Crețu). (Întrebat dacă nu este frustrant faptul că e mai cunoscut ca vedetă a grupului «Vouă» decât ca actor al Teatrului Național, Cristian Crețu a răspuns: "E adevărat, multă lume mă arată cu degetul: «Uite-l pe ăla de la Vouă!». Iar eu mă întreb adesea dacă nu ar fi cazul să mă prezint: Cristian Crețu, actor la TNB. Dar am răbdare, socotind că va veni o zi când actorul Cristian Crețu va avea partea lui de succes. Normal ar fi fost ca lucrurile să se desfășoare invers: întâi să-mi fac un nume în teatru și abia pe urmă să apar în spectacole de divertisment sau în filme".) "Sigur că implică un risc destul de serios. Acela de a-ți vinde imaginea și de a-ți fi mai greu, pe urmă, să fii luat în serios când e vorba de teatru. Dar dacă știi să despați lucrurile, totul devine normal. Cum e firesc să-ți convingi spectatorii de veridicitatea fiecărui personaj interpretat, tot așa trebuie să-i convingi și că a fi prezentator TV reprezintă tot un rol. O postură cu nimic inferioară. Pericolul cu adevărat serios este altul: acela că îți poți pierde simțul măsurii, devenind suficient, mulțumindu-te cu condiția de vedetă de televiziune. E mult mai comod" (Mihai Călin).

Trebuie avut, însă, în vedere și faptul că nu toți actorii își găsesc locul în televiziune și că mulți consideră a fi chiar umilitor să faci o reclamă sau un dublaj la desene animate: "Așa cum se întâmplă astfel de lucruri la noi, simt că m-aș compromite față de mine însumi. Reclamele se fac mai ales cu neprofioniști, pentru că aceștia presupun mai puține cheltuieli. Am fost la o agenție de *casting* publicitar. M-au întrebat cât cer pentru o reclamă. Le-am răspuns că vom discuta în funcție de ofertă. Mi-au spus că, în principiu, mi-ar putea oferi 400 000 de lei (se întâmplă acum un an). Am refuzat, pentru că mi s-a părut jignitor. Însă în urma mea se aflau încă 250 de persoane, gata să facă asta pentru 200 000 de lei" (Marius Stănescu).

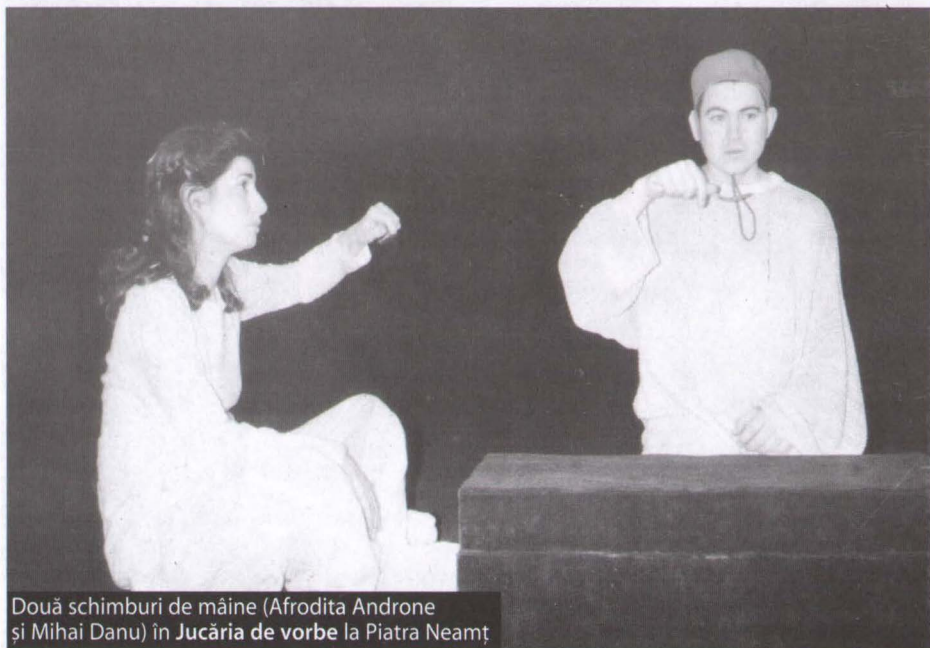
Reformă, vrem reformă!

În urmă cu vreo trei ani, Ministerul Culturii a testat părerea artiștilor în privința oportunității unei reforme teatrale. Majoritatea actorilor (mai ales cei tineri) a părut îngrozită de o astfel de perspectivă. Nu pentru că pe vremea aceea ar fi câștigat mai mult, ci pentru că un contract de muncă pe perioadă nedeterminată oferea oarecare siguranță. Cartea de muncă le era adăpostită la Serviciul Personal, primeau, de bine-de rău, la date fixe, o leafă și, în orice caz, puteau spera că vor ieși la pensie din teatru ai cărui angajați erau. Astăzi, toți, fără excepție, mărturisesc că așteaptă reforma ca pe o salvare. Cum a reușit sistemul să le modifice opțiunea? Simplu: tinerii nu mai au un angajament permanent, contractele lor se prelungesc, după cum

au noroc - și "norocul" depinde de multe ori de prietenia cu directorul -, în fiecare stagiune, o dată la șase luni sau chiar la trei luni. În 1997, se temeau de o competiție nelolială. Acum: "E nevoie de reformă, chiar cu riscul de a munci mai mult pentru rezultate mai puțin spectaculoase. Cât despre posibilitatea unei competiții neloliale, lucruri de felul acesta se întâmplă oricum, oricând și oriunde. Însă cred că, o dată ce un regizor are pe mână un proiect, își asumă mai multă responsabilitate. Nu poate distribui chiar pe oricine" (Marius Florea Vizante); "Sistemul de funcționare a teatrelor este greoi și discutabil. În cadrul instituționalizat toată lumea se plânge de lipsa banilor, dar, în același timp, se cheltuiește enorm cu producții greoaie și nu întotdeauna de succes. Da, e nevoie de reformă, însă de una reală, la toate nivelurile" (Mihai Călin). În asemenea condiții, sunt și unii care, în urma unor lungi deliberări cu ei înșiși, iau hotărârea de a părăsi instituția: "Știu că va fi foarte greu, pentru că în România tinerii nu au nici măcar un *box-office*, darămite un impresar. Mă tem foarte tare de urmările acestui pas, dar am 23 de ani și mă simt deja încarcerat într-un sistem care nu mi se potrivește. Vreau să fiu liber, să negociez fiecare contract, chiar dacă fac figurație" (Dragoș Bucur).

Oriunde, orice, dar să fie la București!

Cei mai mulți dintre actorii cu care am discutat aparțin teatrelor bucureștene. Întrebați ce ar fi făcut dacă nu ar fi avut șansa unor angajamente în Capitală, au răspuns că, probabil, ar fi plecat în provincie. "Important

Două schimburi de mâine (Afrodita Androne și Mihai Danu) în *Jucăria de vorbe* la Piatra Neamț

este să joci" (Marius Florea Vizante); "Am avut gânduri foarte serioase în legătură cu o astfel de posibilitate. Dar aş fi plecat numai împreună cu mai mulți, formând o echipă. Poate chiar la Piatra Neamţ. Au şi plecat unii dintre colegii mei. Dar s-au întors repede" (Mihai Călin).

Dar s-au întors repede...

Am atins în felul acesta o altă problemă. Gravă. În vreme ce teatrele bucureştene sunt suprasaturate, cele din ţară suferă de o acută lipsă a actorilor tineri. E adevărat că provincia nu prea are ce oferi absolvenţilor. Totuşi, la Piatra Neamţ, lucrurile par a fi cât de cât normale. Dar şi de aici artiştii simt nevoia să plece. Spre Bucureşti, fireşte! Întrebaţi de ce părăsesc un loc exact în momentul în care încep să prindă cheag, răspunsurile au fost: "Cred că din cauza plictisului. Şi pentru că visul vieţii mele este de a face şi film" (Mihai Danu); "Eu doream să ajung acasă. La Piatra Neamţ locuim într-o casă de serviciu împreună cu câţiva colegi. Ca la cămin. Apoi, direcţia ne-a luat aragazul, o parte din mobilă, sub pretextul că trebuie amenajată o altă locuinţă, pentru regizori de astă dată.

Am plecat cu gândul că eram pregătită să înfrunt Bucureştiul. Lucrasem cu Mihai Măniuţiu, cu Vlad Mugur, cu Alexandru Dabija, dar am constatat cu tristeţe că toată experienţa acumulată timp de trei ani nu valorează mai mult decât diploma unei absolvente din acel an" (Afrodita Androne). Mai există şi actori care părăsesc un teatru pentru că nu sunt de acord cu strategia directorului (e dreptul lor!): "Nicolae Scarlat a ridicat teatrul la nivelul lui de altădată, însă a fost înlăturat. Au început murdăriile, aşa că am plecat" (Liviu Timuş).

Cât de complicat este ca aceşti oameni să ia totul de la capăt, nu-i greu de bănuţ: "E îngrozitor să faci asta, mai ales la vârsta maturităţii şi când ai o carieră în spate. Locuiesc la Căminul studentesc, dar îmi rămâne bucuria de a mă simţi un om liber. În fond, artistul trebuie să caute, să alerge, nu să aştepte acasă până când cineva o să-i bată la uşă spre a-i oferi un rol" (Liviu Timuş); "Am trecut printr-o perioadă cumplită. Vreme de un an nu am făcut aproape nimic, dar am învăţat un lucru: în profesia noastră, ori faci, ori nu faci. Cale de mijloc nu există. Din fericire, acum lucrurile par să se îndrepte, joc la Odeon, am o colaborare la TNB, mai fac dublaje la desene animate" (Afrodita Androne);

"La Piatra Neamţ eram printre primii, aici am coborît pe locul 14-15. E drept, cu acelaşi salariu. Îmi pare rău după liniştea de acolo, dar probabil că e nevoie să pierzi un lucru ca să-ţi dai seama de valoarea lui reală. Am obosit să tot sper că va veni marele rol şi, de fapt, să joc orice" (Mihai Danu).

Cercul de foc

Greu le este aproape tuturor. E limpede. Am simţit nevoia să le mai pun, totuşi, o ultimă întrebare: **Credeţi că şcoala v-a pregătit aşa cum se cuvine pentru ceea ce avea să vă aştepte după absolvire?** "Am fost pregătiţi pentru ceea ce este mai bun. Mi se pare firesc. Restul ţine de puterea de adaptare a fiecăruia" (Dragoş Bucur); "Mi-a fost greu, după absolvire, să-mi scot din cap faptul că nu în fiecare zi e soare, că nu în fiecare zi suntem geniali, că nu în fiecare zi ni se întâmplă numai ce ne-am dori noi. Însă, o dată ce înţelegem toate astea foarte bine, ne vine mai uşor să luăm lucrurile aşa cum sunt. Eu socotesc că am părăsit şcoala bine pregătit pentru a practica această profesie şi chiar pentru a înfrunta viaţa aşa cum este" (Cristian Creţu); "Absolvenţii - pregătiţi sau nu de către profesorii lor - intră direct într-un cerc de foc. Nemaexistând repartiţii, nu rămân decât două posibilităţi: ori ai noroc şi eşti angajat în Bucureşti ca să munceşti (nu să aştepti o figuraţie până devii maestru în a duce tava), ori pleci în grup spre teatrele din ţară. Condiţia esenţială este să înţelegi că actoria se poate face numai în echipă. De altfel, sunt sigur că, până la urmă, pasiunea şi talentul înving orice greutate şi sigur ies la iveală. Totul e să ai norocul de a face lucrurile potrivite la vârsta potrivită" (Marius Stănescu).

Am lăsat la urmă două scurte interviuri, pe aceeaşi temă, pentru că răspunsurile acestor tineri mi se par mai personale.

Ilinca Goia: "Puterea absolută a banilor"

Ai avut parte de un început spectaculos, cu roluri în filme, cu un angajament stabil la "Nottara", o bursă de studii în S.U.A., roluri jucate pe scenele româneşti şi americane. Ai o carieră ce evoluează normal? Nu chiar. Am avut într-adevăr un început bun, dar o evoluţie normală presupune să simţi tu însuţi că te autodepăşeşti cu fiecare personaj, să

Marius Florea Vizante într-o... Hală de peşte, cu Raluca Petra (TNB)

joci cât mai mult, să-ți dezvolți perspectivele. Nu mă pot mulțumi cu lucruri la îndemână. Vreau să descopăr, să mă confrunt cu partituri grele, solicitante, ca să mă pot perfecționa. În raport cu experiența acumulată, nu sunt mulțumit, fiindcă toți acești ani de muncă nu sunt continuați armonios de roluri importante pe care știu că le-aș fi putut interpreta. Din acest punct de vedere, nu sunt un om mulțumit.

Care ar fi cauzele ce duc spre o asemenea "stare de fapt"?

Sistemul de funcționare a teatrelor, destul de confuz, lipsa unei reforme reale, dar, în principal, cred că trecem prin niște schimbări care nu sunt propice evoluției actorilor tineri. S-a lăsat o marjă prea mare de subiectivitate celor care conduc destinele teatrelor, astfel încât ne simțim cam prea "la mâna unora", dacă pot să mă exprim astfel. Știm cu toții că cele mai multe distribuții se fac la masa directorului. Nu este neapărat un lucru rău, dacă acesta ar fi întotdeauna bine intenționat și mai ales o personalitate artistică ce dorește să-și "crească" trupa.

Consideri că salariul tău compensează munca depusă?

Salariul este jignitor de mic. După opt ani petrecuți în Teatrul "Nottara", sunt tot actriță de categoria a cincea (imediat superioară celei de debutant). În mod teoretic, Legea salarizării dă posibilitatea unui tânăr actor de a sări peste unele etape, însă în practică tot directorul hotărăște cine merită să fie plătit mai mult și cine nu. Nu cred că e bine să se dea prea multă putere unui singur om. Pe urmă, mi se pare curios faptul că la negocierea salariului nu se pune în balanță tot ceea ce am făcut până acum - indiferent că e vorba de teatru, film, televiziune sau chiar specializări -, ci doar ceea ce joc în clipa respectivă. Eu cred că până și atunci când dau un interviu, o fac tot în calitate de actriță a Teatrului "Nottara". Însă azi, în România, totul este aleatoriu.

Și cine poate fi de vină că, la un moment dat, un actor este mai rar distribuit?

Aș fi ipocrită să răspund "nu știu". Mie mi se sugerează cu candoare să mă împrietenesc cu regizorii... Însă eu prefer sistemul audițiilor, atunci când regizorul le dorește și atunci când sunt sigură că el și numai el are drept de decizie asupra distribuției.

Și dacă ai găsi un regizor dispus să lucreze cu tine?

Atunci intervine un alt factor esențial:

al: banii. Trăim sub puterea absolută a banilor! Este lucrul cel mai trist care i se poate întâmpla unui artist.

Mă gândesc la acei directori care își scriu pe cărțile de vizită "general manager" și mă întreb: oare nu e de datoria lor să se îngrijească și de atragerea sponsorilor?

Se îngrijesc, însă cred că au o sită prin care nu putem trece cu toții.

Te-ai gândit să părăsești Teatrul "Nottara"?

M-am întrebat și eu dacă n-ar fi poate mai bine. Să nu confundăm, totuși, instituția cu cei care o conduc. Cred că e sănătos să facem mereu această disociere cu bun-simț. Pentru mine, "Nottara" înseamnă mult, ani importanți din cariera și din viața mea.

Are cineva grijă de sensibilitatea unui actor?

Nu. Și nu numai atât: puțini își mai asumă responsabilitatea "creșterii" noilor generații, cum am auzit că se întâmpla odinioară.

De ce crezi că actorii nu au nici până la ora actuală un sindicat?

Nu suntem oameni de acțiune, nu suntem luptători. Nu avem nici măcar conștiința de breaslă.

Ești optimistă în privința viitorului?

Sincer? Nu. Personal, mă simt ca un mic dinozaur. Cum am învățat eu că trebuie făcut teatrul, nu cred că se mai potrivește vremurilor noastre. "Lumea teatrului este o lume de ruine", spune George Banu, referindu-se la faptul că trebuie constant

reinventată. Dar nu într-un spirit strâmb de "innobilare" a ambalajului, care poate fi mai sclipitor, mai trăsnit, mai snob și care acoperă un vid de conținut, de inovație reală adică. Dacă teatrul = psihologie umană = oglinda spiritului vremii, aș adăuga totuși că nu este și oglinda vremelnice. Lumea toată se schimbă, spiritul are din ce în ce mai puțină preponderență în acțiunile noastre. Asta ne silește să adoptăm criterii seci de așezată valoare, cum este, de pildă, cel al banului. Cel mai tare mă tem de un teatru românesc virusat de "legi" noi, copiate fără discernământ din subcultura mediatică, unde se creează vedete peste noapte și unde fațada - sau ambalajul, cum spuneam - devin mai importante decât conținutul, forma fetișizată fiind în dauna fondului.

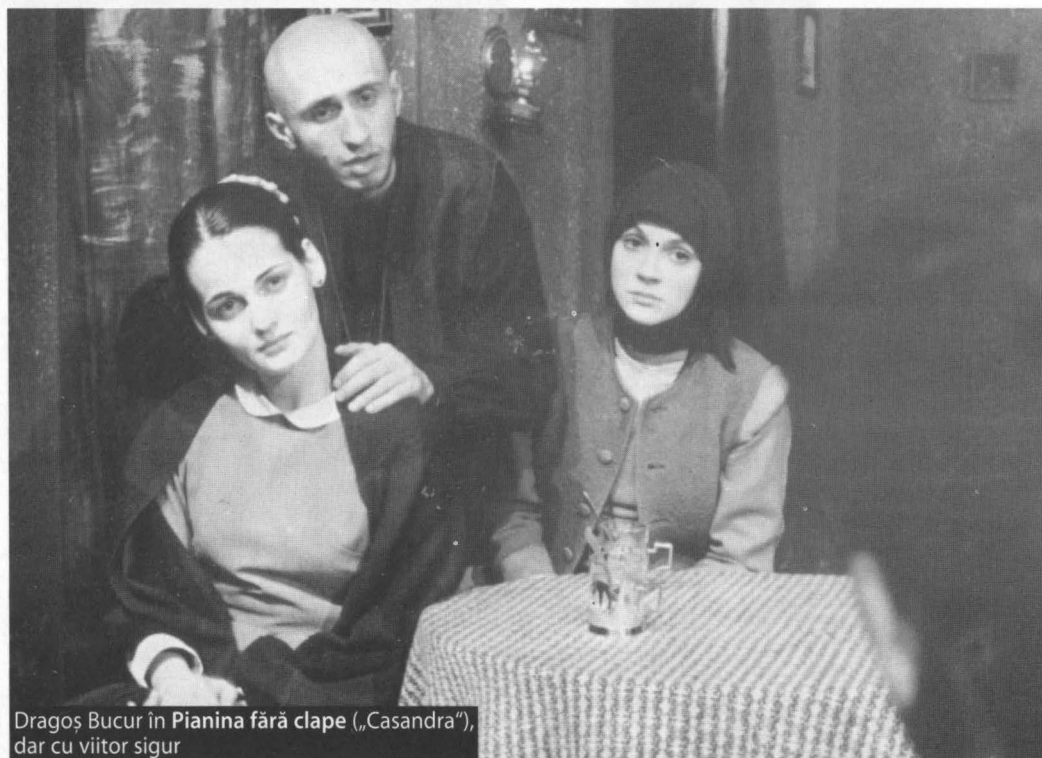
Dacă, acum, ar fi să mai dai o dată examen de admitere la Teatru, ai face-o?

Nu. În România de astăzi, nu.

Bogdan Talașman: "Visez să se bată teatrele pentru mine"

Socotești că, până acum, cariera ta a evoluat normal?

Da, dar numai pentru că am avut curajul să părăsesc Bucureștiul, ducându-mă, după absolvirea facultății, la Piatra Neamț. Mă refer strict la profesie, pentru că, din punct de vedere

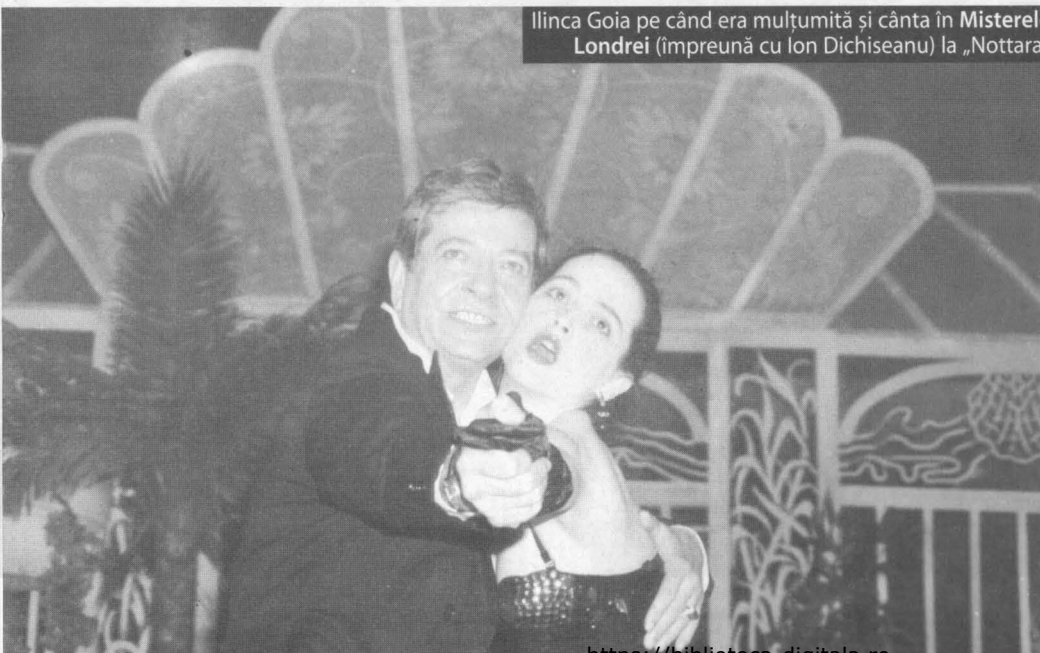

Dragoș Bucur în Pianina fără clape („Casandra”), dar cu viitor sigur

Mihai Călin (alături de Tania Popa) înainte de a ajunge vedetă TV, în Peleş Împărat la „Casandra”

Ilina Goia pe când era mulțumită și cânta în Misterele Londrei (împreună cu Ion Dichiseanu) la „Nottara”

material, mă simt total neîmplinit. Lucru ce nu se poate spune despre colegii mei care au rămas în Capitală - e adevărat că fac figurație (mai toți), dar câștigă bani.

Și ce este mai important pentru tine?

Încă mai cred că este important să-mi practic meseria, însă mă întreb: până când? Lucrurile se schimbă de la zi la zi. Centrul de atenție nu mai este teatrul. Să repetăm, să pierdem noaptele vorbind despre un spectacol, despre un personaj, să ne căutăm pe noi în noi... Ni s-a insuflat în școală ideea că vom ajunge într-un teatru și le vom rupe gura ălor. Realitatea este cu totul alta. Norocul meu a fost că am nimerit într-un loc unde încă se mai face teatru de calitate și am simțit că totul e mai mult o prelungire a vieții din facultate. Însă începe să-mi fie teamă că mi-e prea bine la Piatra Neamț. Va interveni comoditatea, inerția. Nu mai simt fiorul începutului. Ne cunoaștem între noi, sunt distribuit spectacol de spectacol. Nu mai intervine spaima că voi ajunge în fața avizierului și e posibil să nu-mi văd numele. Nu mai am surprize.

În afara acestei spaime de plafonare, care ar mai fi motivele ce te-au îndemnat, la un moment dat, să-ți faci bocceluța și să pornești vioi spre București?

Nevoia de bani, mai ales că în Piatra Neamț nu prea găsești altceva de făcut în afara teatrului. Eu nu știu să schimb robinete sau să repar aspiratoare. Știi că încă mă ajută tata cu bani? Am noroc, sunt însă și oameni care trebuie să trăiască dintr-un salariu de un milion și ceva. Faci artă mâncând în fiecare zi parizer, cartofi prăjiți și ouă. Trăim "la comun" în locuințe de serviciu. Spiritul ăsta de aventură poate ține un an-doi, dar nu se poate prelungi toată viața. Și pe urmă, mor de ciudă, mor de ciudă că s-au lipit de teatrele bucureștene niște actori care n-au nici o treabă cu profesia asta, dar mai pot câștiga bani din diverse alte locuri.

Ai prefera să fii în locul lor?

Aș prefera să joc într-un teatru din Capitală și să dovedesc în cel mai scurt timp că merit locul acela.

Ai dori să lucrezi pe contract?

Visez să se bată toate teatrele pentru mine.

Totuși, în București s-ar putea să joci mult mai puțin decât la Piatra Neamț...

Adevărat, însă în vreme ce eu stau

acolo și joc pe rupte, în București se ocupă toate posturile, și nu numai cu actori dintre cei mai buni.

Bine, atunci să vorbim puțin despre escapada ta bucureșteană... Cum a fost?

Era vară, era cald. Mi-am făcut numai nervi. Eu, născut, crescut în București, nu-mi mai recunoșteam orașul! Nu mai eram în stare să mă integrez. Mă deruta mulțimea, mă simțeam un nimeni. Asta m-a speriat. Pe urmă, m-am simțit ca și cum n-aș fi terminat nici o școală, ca și cum n-aș fi jucat niciodată, ca și cum n-aș fi fost premiat la Gala UNITER, ca și cum nu s-ar fi scris niciodată nimic despre mine... Mi-am pus o întrebare: Bine, sunt în București, joc...

Nu e obligatoriu...

Pornesc de la premisa că apuc să joc. Dar oricând poate veni și un timp în care să nu mai joc.

Și atunci?

Tocmai despre asta e vorba. Deși mai pot gândi într-un fel: Nu joc, dar în vremea asta pot face altceva - film, televiziune - și câștig bani. Și pe urmă, cine sunt eu în Piatra Neamț?

O vedetă...

... locală.

Dar în București câți din generația ta sunt vedete?

Marius Florea e vedetă. Gheorghe Ifrim e vedetă.

Neapărat pentru ceea ce au făcut în teatru sau pentru prezența în grupul "Vouă"?

Ai și tu dreptate, dar, într-o bună zi, regizorii tot pe ei o să-i aleagă, pentru că sunt cunoscuți de la televizor. Și pot aduce public în sală.

Dacă tu chiar crezi că se întâmplă așa, de ce ai renunțat să mai bați pe la uși și te-ai întors la Piatra Neamț? Până una-alta, acolo simt că măcar fac ceva.

Școala te-a pregătit pentru asemenea avatururi?

Nici pe departe. Acolo am învățat numai despre latura spirituală a acestei profesii. Când am ajuns pe scenă, ne-am lovit de realitate. Care e mult mai simplă, dar, de multe ori, și mai dezolantă.

De pildă?

Spun exact ce simt eu acum: în provincie, oamenii sunt mai căinoși. Neîmplinirile i-au făcut astfel. Cât despre tineri, par să fie lipsiți de speranță.

Ți-e teamă să nu ajungi și tu ca ei?

Da, dar vreau să mai adaug că nu toți sunt așa. Numai cei netaleantați, care și-au aranjat un loc călduț și acum au impresia că am venit noi, talentații, să le stricăm culcușul. Mi-e frică de ei, mi-e frică de rutină.

Au ei putere asupra ta?

Nu asupra mea, dar asupra actului artistic pot avea putere nemărginită. Pot strica atmosfera, repetițiile.

În București n-ar fi la fel?

În București, oamenii n-au timp pentru asta. Sunt mai ocupați. Dacă nu joacă, își găsesc altceva de făcut. La Piatra Neamț, astfel de ratați încearcă să submineze până și munca directorului. Îl văd din ce în ce mai părăsit, trădat tocmai de către oamenii în care avea mai multă încredere.

De ce crezi că actorii sunt singurii care nici până la această oră nu au un sindicat?

Pentru că suntem prea egoiști. Deși suntem siliți să lucrăm în echipă, suntem extrem de individualiști. Fiecare reprezintă propriul lui sindicat. Știi cum e? Când lucrurile merg bine, ne pupăm cu toții, ne iubim, dar îndată ce începe ceva să o ia razna, ne gândim să ne salvăm, fiecare cum o putea.

Marinela Țepuș

Bogdan Talașman (în mijloc) a deschis ușa teatrului din Piatra Neamț cu Ușa închisă

